

Kehittyvä alkeiskielitaito (taitotaso A1)

Kehittyvä alkeiskielitaidon tason saavuttaminen on perusopetukseen valmistavan opetuksen suomi toisena kielenä –opetuksen tavoitteena. Kuvaus on osa opetushallituksen tuottamaa [Kehittyvän kielitaidon asteikkoa, pdf](#).

Kehittyvän kielitaidon asteikko on laadittu käyttäen pohjana eurooppalaista viitekehystä ja sen suomalaisia sekä muissa maissa tehtyjä sovelluksia. Asteikko ottaa huomioon toisen kielen oppimisen tarpeet ja kontekstin ja on tarkoitettu tukimateriaaliksi oppilaan kielitaidon kartoittamiseen. Lisäksi asteikon kuvausten avulla on mahdollista saada tietoa oppilaan kielitaidon vahvuuksista ja kehittämiskohteista.

Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa

A1-tasolla oppilas selviää useimmin toistuvista rajatuista arkisista kahdenkeskisistä kielenkäyttötilanteista. Hän osaa nimetä tuttuja asioita sekä tunnistaa puhutusta ja kirjoitetusta kielestä tuttuja sanoja ja ilmauksia. Hän ymmärtää hitaasta ja tarvittaessa toistetusta puheesta lyhyet ohjeet ja tutut aiheet.

Opetuspuheesta ja oppikirjatekstistä hän ymmärtää kuvien ja selvästi osoitettujen ydinsanojen avulla aiheen. Uusien asioiden omaksuminen vaatii omankielistä tukea. Oppilas tarvitsee paljon havainnollistamista ja kuvatukea sekä selkeää ja hidasta puhetta, toistoa ja kääntämistä ymmärtääkseen käsiteltävästä aiheesta joitakin asioita. Tuttu puhuja ja puhetapa helpottavat ymmärtämistä.

Oppilas osaa kirjoittaa tuttuja sanoja ja lyhyitä lauseita. Oppilas tarvitsee runsaasti malleja ja tukea sekä annettua sanastoa tuottaakseen lyhyen suullisen tai kirjallisen tekstin. Vapaissa sosiaalisissa puhetilanteissa puheenaiheen ymmärtäminen edellyttää paljon tukea kontekstista ja tilannesidonnaisia vihjeitä. Oppilaan ikä, äidinkielen taito ja koulutausta vaikuttavat siihen, kuinka paljon hänellä on maailmantietoa ja strategista taitoa ylittää kielitaitonsa rajoja. Myös mekaanisen luku- ja kirjoitustaidon taso vaikuttavat siihen, mitä tekstejä A1-tason kielitaidolla on mahdollista ymmärtää ja tuottaa.

Taito toimia vuorovaikutuksessa

Aidossa vuorovaikutuksessa puheen ymmärtäminen ja puhuminen kietoutuvat tiiviisti yhteen. Puhuminen ei ole monologimaista yksinpuhelua, vaan toimimista vuorovaikutustilanteessa, jossa pitää pystyä reagoimaan vuorovaikutuskumppaneiden toimintaan. Tällöin tarvitaan puheen ymmärtämisen ja vuorovaikutustilanteen tulkintataitoja. Oppilaan vuorovaikutustaidon tarkemmassa erittelyssä ja opetuksen suunnittelussa suullisia taitoja on välillä tarpeellista tarkastella myös erillisinä osa-alueina.

Puheen ymmärtäminen

- Ymmärtää sanoja, fraaseja, lyhyitä ilmauksia, kysymyksiä ja kehotuksia ja ohjeita, jotka liittyvät henkilökohtaisiin asioihin, tuttuihin teemoihin tai välittömään tilanteeseen.
- Tunnistaa pidemmästä puhejaksosta ja keskustelusta tuttuja sanoja ja ilmauksia.
- Ymmärtää tunteiden esim. kehollista ja visuaalista ilmaisua.
- Tarvitsee puhekumppanin apua ymmärtämiseen: monikielistä ja omakielistä tukea, toistoa, hidastamista osoittamista.
- Osaa käyttää päättelyn apuna kuvia, tilannevihjeitä, nonverbaalisia viestejä
- Tunnistaa koulun opetuspuheen virrasta yksittäisiä tuttuja sanoja, mutta sisältöjen oppiminen puheesta on mahdotonta

Puhuminen

- Hallitsee arjen vuorovaikutustilanteisiin liittyviä lyhyitä ilmauksia ja fraaseja.
- Osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään.
- Osaa vastata itselle merkityksellisiin, tuttuihin tilanteisiin liittyviin ja tilanteiden kannalta tarpeellisiin kysymyksiin. Osaa tehdä näihin tilanteisiin liittyviä kysymyksiä.
- Osaa nimetä tuttuja asioita ja ilmiöitä.
- Osaa käyttää apunaan monikielisiä, kehollisia ja visuaalisia resursseja, esim. lainasanoja, eleitä, ilmeitä, osoittamista ja piirtämistä.
- Ilmaisee nonverbaalisesti tai toiminnallaan, ettei ymmärrä.
- Tarvitsee paljon puhekumppaneiden apua. Puheenvuoron saaminen ja pitäminen keskustelussa ei onnistu ilman keskustelukumppaneiden tukea.
- Puheessa voi olla paljon pitkiä taukoja, toistoja ja katkoksia.
- Ääntäminen ja kielen rakenteiden horjunta voivat aiheuttaa ymmärtämisiongelmiä
- Pystyy esittämään lyhyen ja etukäteen harjoitellun puheenvuoron tai mielipiteen.

Taito tulkita ja tuottaa tekstejä

Tekstin tuottamisen taidot nivoutuvat aina tekstin tulkinnan taitoihin, koska tekstien tuottaminen ei onnistu ilman malleja ja ymmärrystä eri tekstilajeista. Oppilaan kirjallisten taitojen tarkemmassa erittelyssä ja opetuksen suunnittelussa kirjallisia taitoja on välillä tarpeellista tarkastella myös erillisinä osa-alueina

Tekstin ymmärtäminen

- Pystyy lukemaan ja ymmärtää tuttuihin aihepiireihin ja tuttuun kontekstiin liittyviä sanoja, fraaseja, lyhyitä lauseita ja tekstejä, esim. otsikot, taulutekstit, kyltit, viestit.

- Tunnistaa pidemmästä tekstistä tuttuja sanoja ja fraaseja, lainasanoja, nimiä, lukuja, symboleja
- Osaa etsiä tietoa kuvista ja hyödyntää visuaalisia vihjeitä
- Pystyy maailmantiedon visuaalisten vihjeiden, sanakirjojen, kääntäjien ja vuorovaikutuskumppaneiden avulla selvittämään otsikoiden merkityksiä esim. oppikirjateksteistä
- Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennustettavassa yhteydessä on rajallinen.
- Lyhyenkin tekstikatkelman lukeminen ja ymmärtäminen on hyvin hidasta.

Kirjoittaminen

- Osaa kirjoittaa kielen kirjaimet ja numerot kirjaimin.
- Osaa kertoa itsestään ja lähipiiristään muutamia lyhyin lausein.
- Pystyy nimeämään kirjoittamalla asioita ja ilmiöitä esimerkiksi kuviin.
- Kirjoittaa enimmäkseen kokonaisina opituin, itselle tutuin fraasein ja ilmauksin. Tuotos on A1-tasollakin yleensä sanatasoa laajempaa. Voi yhdistellä lyhyitä ilmauksia jo esim. yleisimpiä sidoskeinoja käyttäen.
- Tuotos on usein niukkaa, mutta kiteytyneinä omaksutuissa ilmauksissa tarkkaa. Tuotoksessa voi esiintyä kuitenkin myös paljon monenlaista horjuntaa.
- Pystyy rakentamaan sisältöjä lyhyisiin arkeen ja kouluun liittyviin teksteihin, jos saa niihin sopivaa sanastoa ja paljon tukea sanottavan muotoiluun.
- Osaa tuottaa kuvallisia kertomuksia, esim. sarjakuvat, videot, animaatiot, yksinkertaiset kuvitetut ohjeet jne.

Tekstitaitoja A1-tasolla

A1-tasolla taito tuottaa ja ymmärtää tekstejä on yleensä varsin rajallinen. Tekstien kanssa toimimisessa tarvitaan paljon apua ja ohjausta. A1-tasolla tekstien tulkitsemisessa ja tuottamisessa voidaan edetä esimerkiksi seuraavanlaisten tekstilajien avulla.

Puhutut tekstit: Tervehdykset ja arkeen liittyvät fraasit. Itsen esittely lyhyesti ja henkilötietojen kertominen, itselle tuttuihin tilanteisiin liittyvät kysymykset ja vastaukset, yksinkertaisten ja tilannesidonnaisten ohjeiden ymmärtäminen.

Kirjoitetut ja visuaaliset tekstit **koulussa ja vapaa-ajalla:** Kuva, kaavio, yksinkertainen kuvitettu ohje, sarjakuva, yksinkertainen ja lyhyt ilmoitus, mainos tai posterit, kyltti, aikataulu, lukujärjestys, muistilappu, lyhyt ja arkinen viesti itselle tutusta aiheesta.